

Kuhmon kaupungin kannanotto EU:n itäisiä raja-alueita koskevaan sopimusvalmisteluun

Khall 15.09.2025 § 257
595/11.01.00.03/2025

Valmistelija Kaupunginjohtaja Juhana Juntunen puh. 044 725 5222.

Euroopan komissio on käynnistänyt kuulemisen EU:n itäisiä raja-alueita koskevasta sopimuksesta (EBR), jonka tavoitteena on lisätä niiden EU:n itäisten raja-alueiden resilienssiä, jotka ovat kärsineet Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan seurauksista. Kyseessä on komission alue- ja kaupunkipolitiikan pääosasto DG REGIO:n aloite. Kannanotot pyydetään lähettämään viimeistään 18.9.2025.

Kuulemisen tavoitteena on kerätä näkemyksiä, joiden avulla voidaan paremmin ymmärtää, millaisia ovat itäisten raja-alueiden haasteet. Kuulemisella odotetaan saatavan näyttöä itäisten raja-alueiden kohtaamista haasteista ja ehdotuksia tehokkaiksi ratkaisuksi niihin vastaamiseksi (mukaan lukien kohdennetut parannusehdotukset ja alakohtaiset toimet). Vastauksia voidaan käyttää apuna laadittaessa oikeaan tietoon perustuva aloite, jolla tuetaan näiden alueiden kehitystä ja häiriönsietokykyä ja jonka avulla EU voi toteuttaa räätälöidympiä ja tehokkaampia toimia. Kuulemisen tarkoituksena on kerätä näkemyksiä asiaankuuluvilta sidosryhmiltä eri puolilta EU:ta, jotta saadaan perusteellisempaa tietoa itäisten raja-alueiden kohtaamista haasteista ja jotta voidaan suunnitella ja tarjota kohdennettuja toimenpiteitä näihin haasteisiin vastaamiseksi.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Juntunen Juhana

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa seuraavan kannanoton em. asiaan:

Kuhmon kaupunki kiittää Euroopan komissiota mahdollisuudesta osallistua Itärajan yhdessä tekemisen sopimuksen valmisteluun.

Kuhmon kaupungilla on noin 120 kilometriä yhteistä maarajaa Venäjän kanssa, lähes 10 prosenttia koko Suomen itärajasta. Tämä asema EU:n ulkorajalla tarjoaa selkeän näkymän niihin haasteisiin, joita sopimuksella pyritään ratkaisemaan.

Viime vuosina itärajan kunnat ovat kohdanneet samanaikaisesti useita monimutkaisia haasteita: turvallisuusuhkia Ukrainan sodan seurauksena, väestön vähenemistä sekä kehitystä rajoittavia infrastruktuuripuutteita. Nämä eivät ole teoreettisia ongelmia, vaan arkipäivää alueella asuville, yrityksille ja viranomaisille.

Turvallisuutta ja huoltovarmuutta on tarkasteltava laajasti. Rajakunnat ovat ensimmäisenä kohtaamassa geopoliittisia vaikutuksia ja viimeisenä niistä toipumassa. Siksi on ratkaisevan tärkeää, että alueen kokonaisturvallisuutta vahvistetaan pitkäjänteisesti. Huoltovarmuus, logistiikka ja liikkuvuus ovat keskeisiä osa-alueita, joihin sopimuksessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

Suuri osa ihmisten ja tavaroiden logistiikasta rakentuu Itä-Suomessa maantieverkon varaan. Julkista liikennettä on hyvin vähän. Maantieverkko on siten paitsi arjen liikkumisen, myös taloudellisen toimeliaisuuden ja turvallisuuden perusta. Infrastruktuuria on kehitettävä siten, että se tukee myös military mobility -tavoitteita ja mahdollistaa kaksoiskäytön (dual use) – eli palvelee sekä siviili- että sotilaallisia tarpeita. Tämä edellyttää tieverkkoon, sähköverkkoon ja digitaali-infrastruktuuriin kohdistuvia kohdennettuja investointeja.

Kuhmon yleisten teiden ja erityisesti sorateiden kunto on ollut pitkään heikko, eikä parannusta ole näkynyt. Huonot tiet vaikeuttavat liikkumista, aiheuttavat vaaratilanteita ja rasittavat ajoneuvoja. Paikallisten asukkaiden ja mökkiläisten lisäksi myös elinkeinoelämä kärsii, kun kuljetukset hidastuvat. Olisi tärkeää, että teiden kunnossapitoon varataan riittävästi resursseja ja että korjauksia tehdään pysyvällä otteella, ei vain tilapäisillä paikkauksilla.

Kuhmon kaupunki ja muut itärajan kunnat ovat tehneet jo pitkään tiivistä yhteistyötä kehittämistoimien eteenpäin viemiseksi. Kunnissa on vahva tahtotila jatkaa tätä yhteistyötä myös tulevaisuudessa ja sopimuksen tulisi tukea sekä resursoida tätä alueellista kumppanuutta konkreettisilla toimenpiteillä.

Turvallisuutta luovat ihmiset, mutta ihmiset pysyvät alueella vain, jos heillä on mielekästä työtä, toimiva infrastruktuuri ja uskoa tulevaisuuteen. Ilman ihmisiä ei ole turvallisuutta, eikä ilman turvallisuutta ole ihmisiä. Tämä keskinäinen riippuvuus on tunnistettava sopimuksen ytimessä.

Sopimuksen tueksi tarvitaan pitkäjänteisiä, alueperustaisia EU:n rahoitusvälineitä, jotka mahdollistavat investoinnit julkisiin palveluihin, nykyaikaiseen infrastruktuuriin ja elinkeinoelämän kehittämiseen. Ilman kestävää tukea rajaseudut uhkaavat heikentyä, joka uhkaa sekä paikallisyhteisöjä että koko unionin ulkoista kestävyyttä.

Kuhmon kaupunki kannustaa komissiota kohtelemaan itärajan alueita, ei ainoastaan solidaarisuuden kohteina, vaan strategisesti merkittävinä alueina, joiden elinvoima ja turvallisuus ovat koko Euroopan vakauden kannalta olennaisia. Sopimuksen onnistuminen edellyttää, että tämä ymmärrys konkretisoituu kohdennetuiksi, rakenteellisiksi ja pitkäjänteisiksi toimiksi.

Päätös Kaupunginhallitus yksimielisesti hyväksyi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.